

Sterilteknikern – den anonyma superhjälten

Vad är/gör en steriltekniker?

Instrument och Sterilteknikerutbildningen 315 Yhp, 2022

YrkesAkademin AB

Författare: Almblad, Lina och Iveljic, Marina

Handledare: Christina Bunne

Sammanfattning

Vårdrelaterade infektioner (VRI) förekommer hos både människor och djur, innebär stora kostnader, och drabbar både vårdgivaren och patienten. För att minska risken för VRI krävs god vårdhygien: rena händer, rena lokaler, ren utrustning. All vård ska bedrivas med patientsäkerheten i fokus, och i denna text beskrivs en sterilteknikers viktiga del i en patientsäker vårdkedja.

Syftet med arbetet är att ta reda på hur känt sterilteknikeryrket är, detta undersöks genom en webbenkät. Målet är att nå ut till allmänheten och se hur välkänt yrket instrument och steriltekniker är och vad de tror vi arbetar med.

Resultatet visar antalet deltagare, inom och utanför vårdsektorn, hur många som kände till yrket sen innan samt varifrån. De som uppgav att de inte kände till yrket fick svara på frågan vad de trodde att det var, och både vuxnas och barns svar presenteras i slutet av arbetet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Bakgrund.....	3
Syfte och Mål.....	5
Frågeställning.....	5
Metod	5
Resultat	5
Diskussion.....	5
Källförteckning.....	7
Bilaga 1: Enkäten.....	8
Bilaga 2: Arbetar/har du arbetat inom vården?.....	9
Bilaga 3: Känner du till sterilteknikeryrket?.....	10
Bilaga 4: Om ja: var har du hört om yrket?.....	11
Bilaga 5: Vad tror du att en steriltekniker gör?	12
Bilaga 6: Vad tror barn att en steriltekniker är?	13

Bakgrund

Under 2021 genomfördes nästan 2,4 miljoner operationer inom slutenvården och dagkirurgin i Sverige (Sveriges kommuner och regioner, SKR, 2022) 3,9 miljoner tandläkarbesök, barn och unga exkluderat (Försäkringskassan, 2022) 1,45 miljoner veterinärbesök (Gröna arbetsgivare, 2022) och 27 miljoner vårdkontakter i primärvården (SKR, 2022)

Människor runt om i Sverige kommer dagligen i kontakt med läkare, sjuksköterskor, kirurger, veterinärer, djurskötare, tandhygienister, tandsköterskor, barnmorskor med flera, men få verkar känna till att det finns ytterligare en för god vård avgörande yrkesgrupp: instrument- och steriltekniker. En instrument- och steriltekniker arbetar förebyggande med rengöring, desinfektering, och sterilisering av kirurgiska instrument och medicinteknisk utrustning.

Instrumentvård innebär att rengöra, desinfektera och sterilisera. Instrumenten ska även oljas, funktionstestas och packas. Det är mycket som behöver ses över och dokumenteras inom yrket, inte bara instrumenten utan även maskinernas status och funktion ska dokumenteras. Operationsinstrumenten kommer in blodiga eller med kroppsvävnad/vätska till diskrummet på sterilenheten, därefter ska de registreras, sorteras in på en disksats innan de går vidare till diskdesinfektorn som rengör och desinfekterar instrumenten. Dokumentation över var instrumenten är sker hela tiden. Detta för att instrumenten lätt ska hittas/inte tappas bort och för att se att de har gått igenom alla stegen för att bli så rena som de måste vara. Instrumenten kommer sedan in i ett rum som kallas för packrum, detta är ett rum som ska vara rent så att instrumenten hålls rena. Där inspekteras, oljas och funktionstestas instrumenten inför nästa steg att komma in i autoklaven och bli sterila.

På en sterilenhet är det mycket tekniskt arbete både med dator och maskiner. En steriltekniker måste hålla koll så alla parametrar står rätt. Det innebär att kolla så det har varit rätt grader i maskinen och rätt tid men även att rätt tryck har förekommit i autoklaven. Det är även viktigt att veta hur instrumenten ska hanteras mellan alla renhetsgraderna. Sterilteknikern behöver använda sig av viss skyddsutrustning för att inte själv få smittor eller bli smutsig, även att veta hur all utrustning ska hanteras och vad som ska desinfekteras så som arbetsbord och händerna.

Sterilteknisk verksamhet är starkt lagstyrd och en instrument- och steriltekniker förväntas arbeta för att driva den framåt i takt med vetenskap, regelverk och gällande standarder samt omgivningens krav (YrkesAkademin, YA, 2020)

Arbetet är teknikintensivt och innovativt, och yrket ställer krav på noggrannhet, strukturerat, kvalitetsmedvetet och patientfokuserat arbetssätt, samt kunskap inom mikrobiologi, teknik och vårdhygien.

Socialstyrelsen:

Hantering av medicintekniska produkter kräver ofta särskilt kunskap. Det kan exempelvis handla om rengöring och desinfektion inom steril- och operationsenheter. Det finns en yrkeshögskoleutbildning för att bli instrument- och steriltekniker som tillgodoser behovet av teknisk kunskap kombinerat med kunskaper inom mikrobiologi och vårdhygien

Syfte och Mål

Syftet med arbetet är att ta reda på hur känt yrket är, inom och utanför vårdsektorn, samt om och hur det kan synliggöras mer.

Målet är att nå ut till allmänheten och se hur välkänt yrket instrument och steriltekniker är och vad de tror vi arbetar med.

Frågeställning

Hur känt är Instrument- och sterilteknikeryrket?

Metod

Webbaserad enkät bestående av fem frågor har delats på sociala medier.

- Arbetar/har du arbetat inom vården?
- Om ja, vad är/var din titel?
- Känner du till sterilteknikeryrket?
- Om ja, var har du hört talas om det?
- Om nej, vad tror du att en steriltekniker gör?

Även barn har tillfrågats om vad de tror att en instrument- och steriltekniker gör.

Resultat

Enkäten har varit tillgänglig under 30 dagar och 102 deltagare har svarat. 59 av dessa arbetar eller har arbetat inom vårdsektorn och 43 utanför, se bilaga 2.

Bland (tidigare) anställda inom vårdsektorn uppger 36 deltagare (61%) att de känner till yrket och resterande 23 (39%) att de inte känner till yrket. Bland övriga är det 17 deltagare, vilket motsvarar 39% som känner till, och 26 deltagare, 61% som inte känner till yrket, bilaga 3.

Bland dem som svarat på frågan varifrån de känner till yrket uppger 21 (50%) från jobbet, 9 (21%) från vänner/bekanta/familjemedlemmar, 8 (19%) sociala medier och 4 (10%) från annat håll, bilaga 4.

Diskussion

Vi har uppmärksammat att sterilteknikeryrket inte är så välkänt och ofta tas det som att man är någon slags "diskare" och får frågan varför det ens finns en utbildning för detta. Detta är ett väldigt viktigt yrke som fler borde veta om

Det behövs mer kunskap av omgivningen och yrket behöver bli mer synligt. Det är ett stort ansvar man har som steriltekniker. Det är inte "bara" att stå och diska, instrumenten ska rengöras, desinfekteras och steriliseras. Även funktionskontrolleras och oljas för att sedan packas in på rätt sätt. Därför behövs det en utbildning som steriltekniker. Därför valde vi att

göra en enkät för att få reda på lite mer hur välkänt yrket egentligen är. På enkäten kan man även svara på en fråga om man arbetar/har arbetat inom sjukvården för även inom sjukvården verkar det inte vara så välkänt, hela 39% uppger att de inte känner till det.

Enkäten visar också att en stor del av dem som inte arbetar inom vården men vet om yrket är bekanta med någon som arbetar eller läser till STE, eller har läst om det på sociala medier. En enkel slutsats är att vi själva får se till att synas mer och höras mer så att folk ser och förstår 1 att vi finns och 2 vilka superhjältar vi är.

Källförteckning

Försäkringskassan. 2022. *Statistik inom tandvårdsområdet*.
<https://www.forsakringskassan.se/> (Hämtad 2022-09-21)

Gröna arbetsgivare: Svensk djursjukvård. *Svensk djursjukvårds branschrapport 2021*.
<https://www.grona.org/svensk-djursjukvard/branschfakta/> (Hämtad 2022-06-10)

Sveriges kommuner och regioner. 2022. *Lika många operationer 2021 som före pandemin*.
<https://skr.se/skr/tjanster/pressrum/nyheter/nyhetsarkiv/likamangaoperationer2021somforepandemin.62632.html> (Hämtad 2022-06-10)

Yrkesakademin. 2020. *Vad gör en steriltekniker egentligen?* <https://steriltekniker.se/steriltekniker/> (Hämtad 2022-06-22).

Bilaga 1: Enkäten

Arbetar/har du arbetat inom vården?

Om ja, vad är/var din titel?

Känner du till sterilteknikeryrket?

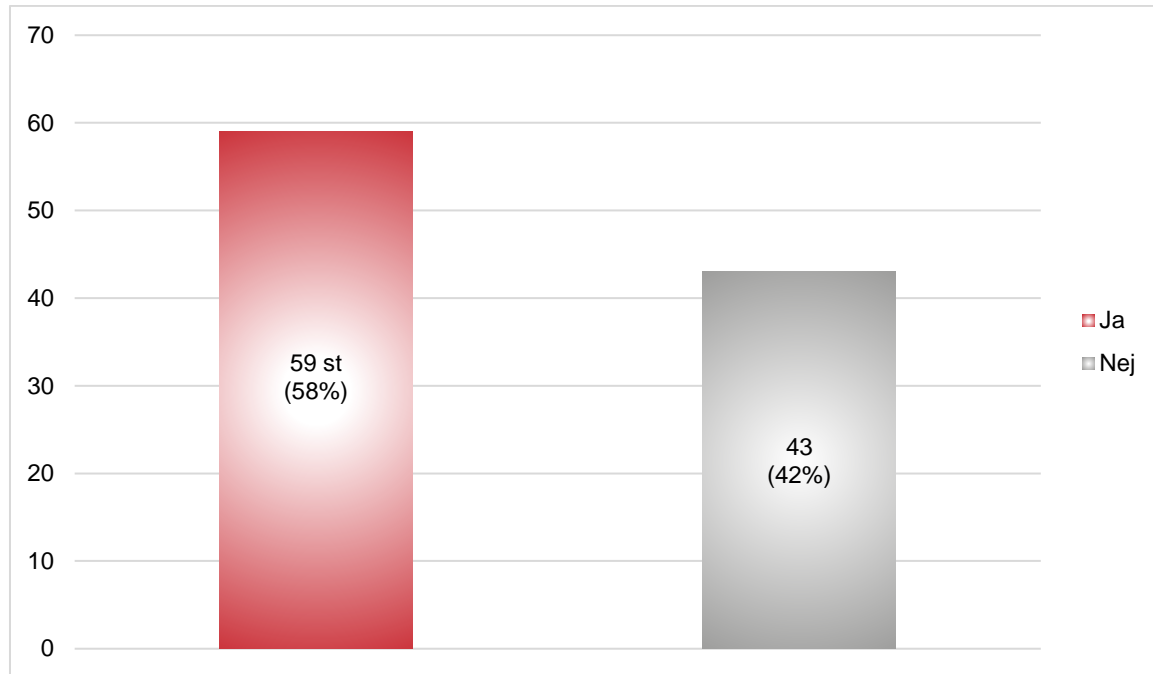
Om ja, var har du hört talas om det?

Om nej, vad tror du att en steriltekniker gör?

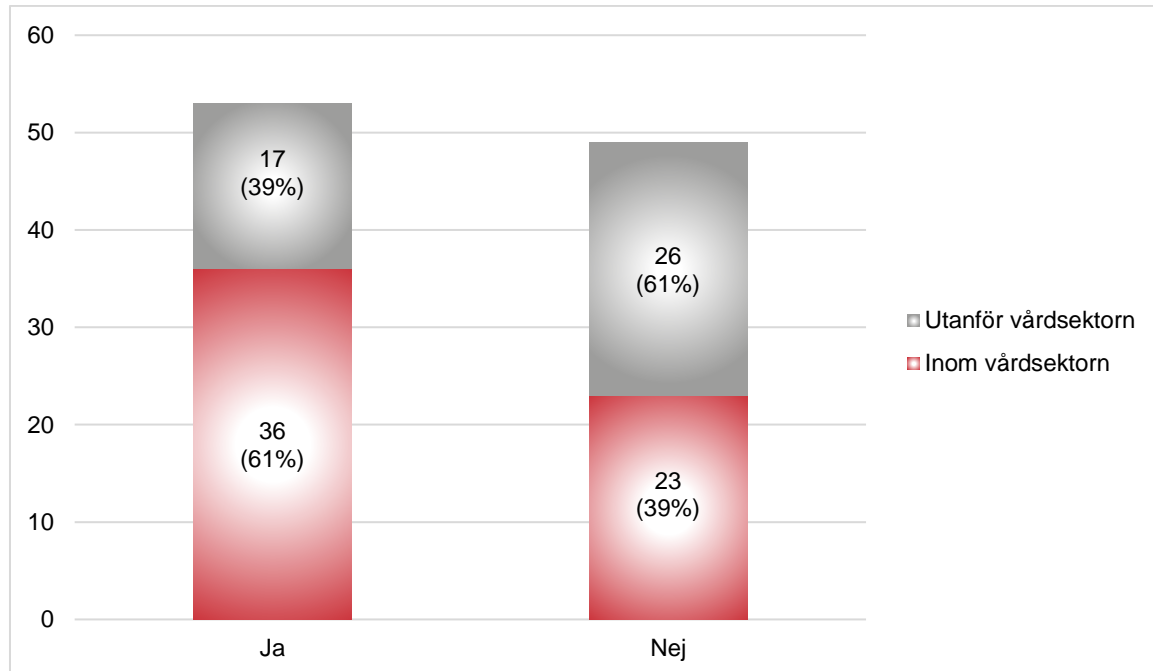
Bilaga 2:

Arbetar/har du arbetat inom vården??

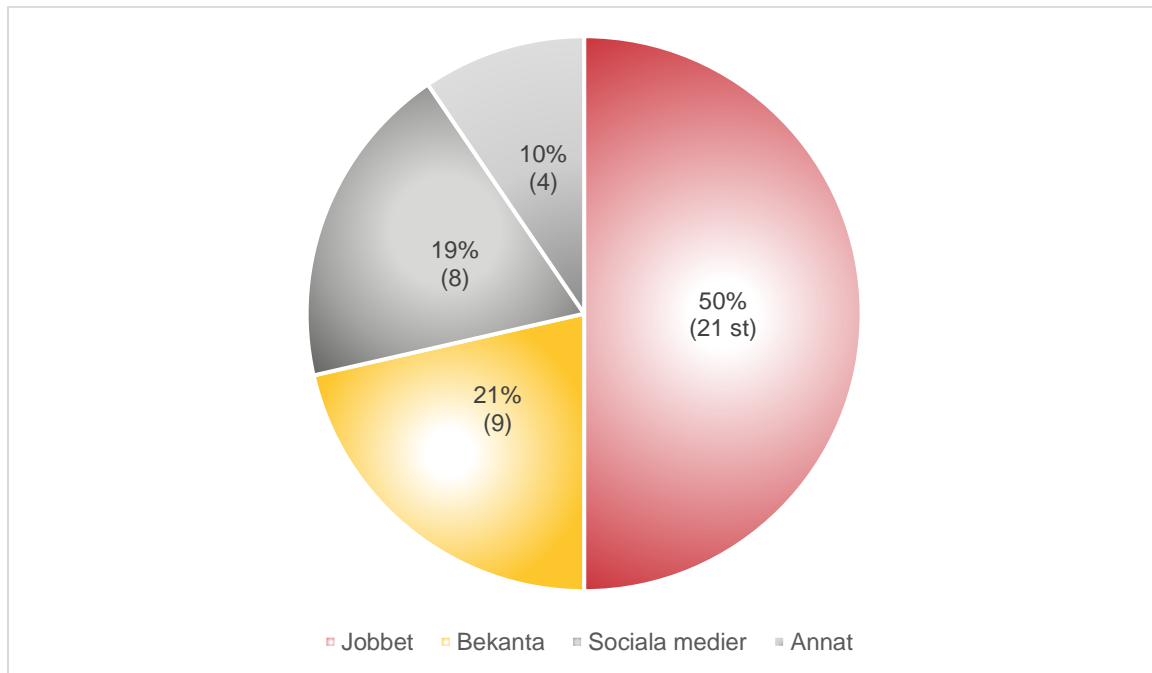
Bilaga 3:

Känner du till sterilteknikeryrket?

Bilaga 4

Om ja: var har du hört om yrket?

Bilaga 5: Vad tror du att en steriltekniker gör?

- Städar kanske?
- Steriliserar/övervakar och bedömer steriliseringsprocesser för saker sjukvården behöver
- Desinficerar instrument? Säkert massa annat "bakom kulisserna"!
- Steriliserar utrustning som används inom vården.
- Steriliserar instrument
- Fixar saker så de blir sterila inom sjukvården
- Steriliserar verktyg och salar på sjukhus
- Städar. Kanske i renrum.
- Håller verktyg och redskap sterila.
- Steriliserar verktyg till operation
- Steriliserar instrument för operationer osv
- Steriliserar instrument som används inom vården.
- Har stenkoll på hygien
- Sterilisering av sjukvårdsmaterial?
- Hjälper till att hålla de delar som kräver det sterila. Ex sjukhus?
- Ser till att utrustning och instrument i vården är sterila.
- Ser till att instrument och annat material är sterila
- Steriliserar utrustning
- Jobbar inom el
- Arbetar med sterilisering/kastration
- Läkemedelstillverkning
- Steriliserar djur eller människor
- Sterilteknik!
- Jag tror att en steriltekniker arbetar med tillverkning av sterila produkter.
- Steriliserar katter?
- Nåt med rengöring.
- Dyre kastrasjon
- Nåt med medicin
- Kastrerar hos veterinärer
- Steriliserar ytor och utrustning och sånt
- Vasektomi
- Rengör saker eller lokaler
- Jobbar på labb.
- Tillverkar olika proteser
- Jobbar med Corona
- Steriliserar djur. Eller människor. Nej, djur!
- Jag gissar på att det är ett finare ord för lokalvårdare.
- Typ städar och så
- Städar på sjukhus och apotek.
- Steriliserar och kastrerar
- Arbetar med läkemedel
- Antingen elektronik eller vård

Bilaga 6: Vad tror barn att en steriltekniker är?

Abbe, 4 år: En klänning.

Kadir, 3: En bil och en traktor.

Dante, 2,5: Ett dinosaurieägg.

Elias, 6,5: En fotbollsspelare.

Emilia, 2,5: Jag vet inte. Hmm, kanske en bomb?

Ida, 7: Någon som jobbar på ett laboratorium.

Barn, 6: Någon som är bra på att rita.

Wilmer, 12: Någon som fixar med elektricitet, kanske elkablar.

Emil, 9: Jobbar med datorer.

K, 15 år: Såna som arbetar med folk som är sterila.

Edvin, 11: Något med datorer.

Ellinor, 8: Vill inte gissa.

Kisa, 6: En mamma.

Rex, 5: En bil.

Izzie 5 Någon som jobbar i rymden

Alice 4, en som lagar bilar

Khira, 8: En som tvättar och rensar instrument när någon har opererats och kluppits och sytts. (Marinas barn)

Azam, 6 år: **En superhjälte.**